

større, og det er jo glædeligt, at samtlige Rigsdagens Partier efterhaanden har givet dette sin Tilslutning. Ved den første Lovgivning paa disse Omraader var der jo delte Meninger, men jeg skal ikke komme ind paa at referere, hvad der skete for mere end 20 Aar tilbage.

Her taler jeg særlig om den saakaldte gamle Husmandslov, den, man altsaa begyndte med i Slutningen af det nittende Aarhundrede. Der har naturligvis vist sig visse Skavanker, og vi er ikke fuldstændig ude over dem, idet man kan henvise til, at Jorden undertiden er blevet lovlig daarlig og lovlig dyr. Jeg tror, at man i høj Grad har haft Opmærksomheden henvendt paa det Forhold, ikke minds* i de senere Aar, og at der er kommet et Samarbejde i Gang imellem Amtskommissionerne og Statens Jordlovsudvalg, som temmelig sikkert har været af Betydning, men jeg tror, at der fremdeles er visse Ting, man er nødt til at have for Øje, for at de Landbrugere, der kommer ind i disse mindre Brug, kan faa Jorden til passende Priser.

Naar man kaster et Blik tilbage, standser man særlig ved Aaret 1919. Man vil vel ikke finde det unaturligt, at ogsaa jeg nævner Aaret 1919, idet jeg nemlig er meget glad ved at have været med til Lovgivningen af 1919, som virkelig har givet sig praktiske Udslag, og som har ført til, at vi har faaet to Systemer indenfor vor Jordlovgivning, der for Fremtiden skal gaa parallelt med hinanden, og saa skal man efter 15 Aars Forløb foretage en Sammenligning for at se, hvilket af disse to Systemer det vil være rigtigt at vælge. I Aarene fra 1919 til nu er der skabt flere Tusinde Hjem dels efter den gamle Husmandslov, der blev revideret for ikke saa længe siden, og dels efter Loven af 4. Oktober 1919. Vi er jo en Del, der har haft med det Arbejde at gøre og har været ude paa Rejser for at se Resultaterne, blandt andet sidste Sommer, og jeg tror, vi alle har glædet os over, hvad vi har set ude i Landet af saadanne Brug, som er oprettet efter Jordlovene af 1919. Det er en given Sag — og det gælder, hvad enten man tager den ene eller den anden af disse Love —, at de Folk, der kommer ind i disse Virksomheder, skal være i Besiddelse af baade Dygtighed, Energi og Nøjsomhed. Disse Egenskaber skal de have i rigt Maal, hvis Arbejdet skal lykkes for dem, men vi har paa disse Rejser kunnet glæde os med hinanden over, at der var skabt mange Tusinde lykkelige Hjem, saa vidt vi kunde skønne, gennem den Lovgivning, vi her har

været med til at gennemføre paa den danske Rigsdag.

Jeg skal ikke komme ind paa, hvad der er Forskellen paa de to Love, som altsaa endnu et Stykke frem i Tiden løber parallelt med hinanden; det kender ærede Medlemmer udmærket godt. Hovedforskellen er den, at efter Loven af 4. Oktober 1919 bliver Statens Prioritet i Jorden staaende, den kan ikke opsiges. Jeg mener, at man kunde blive staaende ved disse to Systemer, som vi har i dette Øjeblik, men man har jo fra det nuværende Regeringspartis Side i alt Fald villet demonstrere sin Fremskridtsvillie og angive andre Veje, man skulde vandre, og derfor er disse Forslag fremsat, bl. a. indeholdende Bestemmelser om Ekspropriation, Tvangsafstaaelse. Det fandtes i Lovforslaget sidste Aar, og det findes i det Lovforslag, vi nu behandler. Det vil altsaa sige, at man vil tvinge visse Folk til mod deres Villie at afstaa deres Jord, og det vil med andre Ord sige, at man bringer et Uroelement ind, der kan faa de mest skadelige Følger. Grundloven giver jo Anvisning paa, hvorledes og hvornaar man kan ekspropriere. Det er en given Sag, at vi ved visse Lejligheder — og jeg har selv været med dertil — har givet en udvidet Ekspropriationsbestemmelse — jeg tænker f. Eks. paa Esbjerg Havn —, og man kan komme i lignende Situationer i Fremtiden, men her er Tale om i al Almindelighed at slaa ned paa en eller anden Landbruger og sige til ham: Nu har du at afstaa saa eller saa stor en Del af din Jord for den og den Pris, og det nytter ikke, du protesterer, du maa finde dig i, at saadan bliver det nu en Gang. Det kan blive et ganske vilkaarligt Indgreb, her kan blive Tale om, hvor den paagældende, som det kommer til at gaa ud over, maa finde, at hans lovlige Rettigheder er krænket paa det dybeste. Man gaar jo oven i Købet saa langt med dette Forslag om Ekspropriation, at en Mand med 45 Tdr. Land kan risikere at komme af med ca. 5 Tdr. Land, og naar man saa skal give Erstatning, lægger man Grundskylden til Grund med et Tillæg af ca. 10 pCt. Det vil naturligvis være en ganske urigtig Fremgangsmaade, og jeg er overbevist om, at den skarpeste Kritik her vil komme fra den radikale Gruppens Side; derom er der ingen Tvivl, og jeg vil afvente, hvad der bliver sagt fra radikal Side angaaende disse Bestemmelser og Maaden, hvorpaa man skal betale Jorden. Det forekommer mig, at naar man vil ind paa Ekspropriation, burde det være Handelsprisen, der